

ענת סרוגיניו העולם הזה

תרגיל כוליטי? תעלול פידסומת? מהיכנה מחשבתית? מה מסתתר מאחורי הצהרתו הסנסציונית של חנא סניורה (מימין) על הקמת רשימה ערבית לעיריית ירושלים?

מי יהיו חברי הרשימה שלך בבחירות?

נעשה קואליציה של כל הכוחות בירושלים. זו לא תהיה מיפלגה חדשה. במטרה תהיה לאסוף אנשים שילכו ביחד עם העניין. אסור לנו לעזוב את העיריה כקלוב אקסלוסיבי לחוג אחד. לישראלים. בעיר הזו גרים יהודים וערבים, ואנחנו צריכים לדאוג לעניינינו. טוב לעשות זאת בתוך העיריה."

אתה באמת מאמין שבבחיירות הבאות תהיה בירושלים רשימה ערבית, שאתה תעמוד בראשה?

"אולי כן, ואולי עד או לאנשים יים אס הרעיון."

ישאר

רק עשן

פול עגלונני, הבעלים של אל-פג'ר, היושב בארצות-הברית, היה ריע לסניורה טלפונית כי הוא מתנגד לרעיון שלו. הוא ביקש ממנו לפרסם באל-פג'ר את הצהרתו: "אני רוצה ליצור צהר שאני לא שותף לראייה של חנא סניורה בהתמודדות על עיריית-ירושלים. כאדם פרטי יש לסניורה הזכות להביע את רעתו האישית. אני לא מסכים עם רעתו."

נוסייכה שהוא, לריברי סניורה, אבי הרעיון, מוכן להסביר את דבריו ועושה זאת בציריות רבה.

לדעתו יש שני פיתרונות אפשריים. האחד הוא של מדינה דו-לאומית, שבה יש לכל האזרחים — יהודים וערבים — זכויות שוות, כגון הזכות לבחור ולהיבחר, חוק השבות שיחול על כולם. הפיתרון השני הוא שתי מדינות, כשירושלים מחולקת בקו דימיני. בעיר יהיו עיריות ושני שילטונות נפרדים, אבל יהיו עניינים ספציפיים שבהם יהיה שיתוף-פעולה בין שתי העיריות.

סלאח זוחייקה, עורך היומון אל-עשב ("העם"), היה הראשון שהגיב בימאמר מערכת על הודעתו של סניורה. תחת הכותרת "ירושלים", כתב זוחייקה

לסטיני. אני יודע שחברים רבים מתנגדים להצעה, והם טוענים שכרגע שיש להולך לבחירות אני בעצם מכיר בי שילטון-הכיבוש. אבל לרעתי לא צריך להיות הברל בין הבחירות לעיריית ירושלים לבין הבחירות שהיו לעיריית בגדה ב-1975. גם אז התנהל אותו הווי-כוח. גם אז אמרו המתנגדים שלא צריך לקחת חלק בבחירות, מכיוון שזה ייראה כהכרה בשילטון-הכיבוש הישראלי. ואז בכל זאת היו בחירות, ונבחרו ראשי-עיריות."

מדוע הצעת את הצעתך דווקא עכשיו?

"עכשיו הישראלים עוסקים בציון 20 שנה לאיחוד ירושלים. חשבתי שזה הזמן לדבר על אזרחיה הערביים של העיר. השיעור עליו התאורות של נר סייבה."

קיבלת ממוסדות אש"ף אישור להצעה זו?

"לא. החוק אסר עליי להיפגש עם אנשי-אש"ף."

אתה מתכוון לרוץ לראש שות העירייה?

"לא. אני לא מתחרה על מקומו של טרי קולק. אני רוצה ללכת רק למועצה-העירייה, להפנות את הורקור לעבר ירושלים, להאיר את המצב. אני מתכוון לנצל את השיטה. אנחנו עושים חיים נוחים לישראלים, כשאנחנו לא מנצלים את הזכות להצביע לעירייה. אני לא מתכוון לעשות שום דבר שהוא נגד החוק."

הצבעת בעבר לעירייה? הפעם אצביע.

"הפעם מעולם לא הצבעתי. הפעם הבאה אצביע."

סניורה

חנא סניורה (בבית-הנבחרים בווישנינגטון) לשבת בעירייה?

חושב שהוא יודע מה הוא ריכר. הוא לא בחן את כל האספקטים. לרעתי, הוא עשה זאת מפני שרצה בעיתונות. הצעה מפני איש כזה, אדם מזהה, בנייני כזה, אינה לטובת העניין הפלסטיני. "בהודעתו סניורה לבין שאר הגדה המערבית המיוזמת לבין שאר הגדה המערבית, זה רכר שמסוכן לעשות. אסור לעשות זאת בהפרדה ולירושלים יש להתייחס כמו לגדה כולה."

נוסייכה אמר שמעולם לא השתתף בבחירות לעיריית-ירושלים, וגם אם כי בחירות הבאות תהיה רשימה סנסציונית יעמוד בראשה. לא רשתתך בבחירות ולא יילך לקלפי. "כשזה לא חלק מה-אסטרטגיה, אני לא שייך. אני לא אלך לחלקים מהתיאוריה, אלא רק על התיאוריה כולה."

כשסופחה ירושלים המיוזמת למדינת-ישראל, בחוק שהתקבל בכנסת ב-27 ביוני 1967, קיבלו התושבים הערבים המסופחים של ירושלים המזרחית מעמד של תושבים. בתוקף מעמד חוקי זה יש להם הזכות לבחור ולהיבחר למוסדות העירייה ומועצת-העירייה. מעמד זה נחות ממעמד של אזרחות, והם אינם יכולים לבחור ולהיבחר לכנסת או למוסדות-השילטון.

מי שמתעקש ורוצה לקבל מעמד של אזרח שווה-זכויות, חייב לוותר על האזרחות הישראלית שלו, וגם אז יזכה באזרחות רק אם שריהפנים ימצא זאת לנכון.

בירושלים-המיוזמת חיים כיום 135 אלף תושבים, 70 אלף מהם הם בעלי זכות בחירה לעירייה. בפועל, רק 12 אלף תושבים ערבים השתתפו בבחירות לעירייה. אלה הם אנשים המי-

קבלים כאופן ישר או עקיף את משכור רותיהם מן העירייה ובניימי-שפחותיהם. באופן אוטומאטי הם בוחרים בטרי קולק. כל השאר לא לקחו מעולם חלק בבחירות.

לחיות בחלל ריק

סניורה, שקרא את מאמריו נוסייכה, החליט להיענות לאתגר באופן פרטיני והכריז שהוא מתייצב לבחירות למועצה-העירייה.

הוא אמר השבוע: "כרגע זה אין כל פיתרון לשלוש-ארבע השנים הקרות. אנחנו תקועים במצב שבו שמיר אינו רוצה בשלום, ופרס אינו מצליח להעביר בכנסת את רעיון הוועידה הבינלאומית. אנחנו מפסידים מומני טום, ואני לא רוצה להפסיד שלוש שנים בלי לעשות דבר."

החלטתי לנצל את המצב ולמקד את תשומת-הלב בירושלים. בירושלים חיות היום שתי אוכלוסיות, כשחלק אחד מעמד בעל זכויות, וחלק אחד בחלל ריק. אני לא מוכן לחכות עוד 20 שנה לפיתרון."

מה אתה מתכוון להשיג, כשתהיה חבר מועצת-העירייה?

"אזכל להיות לשון-המאזניים, כמו הרתיים. אני ארדוש פחות מיטי, שרר תים טובים יותר לערבים, וסיפוח לירושלים של כמה שכונות מסביב." **מי לדעתך, יתמודד?** "יש זמן. אני רוקתי כפפה, יש ע' ליה ויכוחים בצד הישראלי ובצד הפי-

סרו נוסייכה

אי-אפשר לקחת סתם חלק?

יה נגד התושבים הערביים. רבים בירושלים חושבים שהצעתו המהפכנית של סניורה תימוג במשך הזמן הרב שנותר עד הבחירות לעירייה, ויישאר ממנה רק עשן. כינתיים היא מעוררת סערת-רוחות בעיקר בצד הישראלי. לפני כמה שבועות כבר הספיק סניורה לעורר על עצמו את ועם הציבור. היה זה כאשר נענה להזמנה אל אבא אבן ונפגש עימו, למרות שחבריו החליטו להחרים פגישה זו. בפגישה שבו סניורה על נוסח שהציע אבן, שבו לא הופיעה זכותו של העם הפלסטיני להגררה עצמית ולמדינה משלו, שהיא תנאי-בל-ייעבור לרוב העצום של הפלסטינים.

בחוגים הלאומיים בירושלים הובעה כבר אז הריעה כי סניורה נגרר לדרך-חתמים, מאז שאש"ף הכניס את שמו לרשימת האישים ש-אינם חברי אש"ף אך שיותר להם להשתתף במישלחת ירדנית-פלסטינית לישיחות עם האמריקאים. סניורה היה אז אחד האישים נוסף על המאמר אמר זוחייקה כי

כולם סערו. כולם דיברו. כולם התווכחו. ורק אש"ף ויאסר ערפאת שתקו לגמרי

המעטים שזכו באישור משולש: מטעם אש"ף, ירון ושימעון פרס. כתוצאה מכך נפתחו לפני סניורה שערי הממשלה האמריקאית והעיתונות הבינלאומית. הוא השמיע הצהרות שונות, שהרחיקו אותו מהורם המרכזי הצהרתו המשותפת עם אבן בודרה אותו עוד יותר, ויתכן כי יזומתו החד-שה תשלום בידור זה, ברומה למה שקרה לראש עיריית בית-לחם, אליאס פרייג'. על רקע זה מעניינת העובדה הבולטת ביותר: לא באה שום תגובה מפי הנהגת אש"ף ויאסר ערפאת. **ענת סרוגיניו** **ורונית אנטלר**